

בכל סרלואי

מתוך מפחדך בשרי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, בני ברק, 2020.

עֲכָשׁוּ אֶתְּהָ בְּנִי.

אֲנִי מִתְקַשֶּׁרֶת מִדֵּי יוֹם

כְּדֵי לִשְׁמַע אִם אֵכֶלֶת וְיִשְׁנֶנָּה

מִגִּשְׁשֶׁת אַחֵר שְׁלוֹמֶךָ

שֶׁלֹּא יֵאבֹד.

יְרוּרֵי הָאוֹר מִתְחַקִּים אַחֵר הַחֲשֵׁכָה

דְּבָרִים שֶׁל מָה בְּכֶךָ

נִגְיָעוֹת יוֹם יוֹם,

אֲהַבָּה שֶׁלֹּא מִצְאָנוּ בִּשְׁפָה.

פְּתָאֵם אֶתְּהָ בּוֹכָה

"עֲכָשׁוּ כְּשֶׁאֲנִי מְדַבֵּר אֶתְּךָ עוֹד שֵׁן נִפְלָה לִי"

וּמִתְפֹּרֵר לְפִסּוֹת דְּקוֹת.

אֲנִי שׁוֹתֶקֶת, קוֹבֶרֶת אֶת בְּכִי

בַּחֲשֵׁכָה. שָׁנִים שֶׁל אִמָּהוּת

אֲמָנוּ אוֹתִי לְפַצֵּעַ אֶת בְּרָכִי בַתְּפִלָּה

לְאַסֹּף אֶל חֲזִי

שְׁעָה שֶׁלִּבִּי רְסִיסִים רְסִיסִים,

לְהַנִּיחַ אֶת חֲזִי בְּיַד יִצְיָבָה

שְׁעָה שֶׁהֵלֵב נִדְהָם עַל עֲמָדוֹ מְכַאֵב, דּוֹפֵק

עַל גְּדוּתָיו כְּצִפּוֹר

דְּבָרִים שֶׁלֹּא אֲמָרְנוּ מֵעוֹלָם, מְלִים שֶׁלֹּא הָאָרֶנוּ

בִּשְׁפָה

שְׁלֵמֶדֶת אוֹתִי

אָבִי

פֶּתַח לִי / בֶּכָל סֶרְלּוּאִי

פֶּתַח לִי, שְׁאִינִי יוֹדַעַת כִּיצַד נוֹלָדִים

אֲךָ יוֹדַעַת הֵיכָן הִנָּפֵשׁ יוֹצֵאָה

שְׁאֵתָה עוֹשָׂה אֶת גּוֹפִי לְכִבְרָה

בָּהּ פּוֹרְחִים אוֹרוֹתֶיךָ.

אֲנִי מְקַנַּחֶת אֶת חֲזִי בְּגוֹפִי כְּמוֹ נַעֲלִי בִּשְׁטִיחַ

עַל סֵף הַדֵּלֶת.

פֶּתַח לִי, שְׁמַסֵּף אֶל סֵף אֵין בִּי מֵתָם

פָּצַע וְאַהֲבָה טְרִיָּה.

בְּסִכִּין הַתְּפִלָּה נִקְלַפְתְּ נֶפֶשׁ מִבְּשָׂר

אֲנִי אוֹחֶזֶת אֶת הַדּוֹמָם כְּדֵי שֶׁלֹּא תִשְׁתַּוְּלַל הַחֲזִי

שְׁבִי

וְאִינִי יוֹדַעַת לְשַׁאֵל

עֲמֵק מִן הִנָּפֵשׁ

הַצֶּעֶר

עוֹלָם בְּלִי הַד

עוֹרֶת כְּקִיר, נִצְמַדֶּת אֶל יָדְךָ הַמִּנַּחֶת בִּי,

פֶּתַח לִי, שְׁאִינִי יוֹדַעַת כִּיצַד נוֹלָדִים.

ההעדר שלך / אורי פרסטר

ההעדר שלך בתוך הכיס נשא.
צורב את הבגדים. חמו נספג בעור.
תופח, מתפוצץ, גופו עובר תסיסה.
נדלק בחשכה ונעדר באור.

רעד העדרך, בועט כמו עבר.
בועט ומפרנס, דורש לינק חלב.
סבוך בתוך שלייה, בתוך הגוף נקבר.
לדת גופו שקטה. עורו קמוט ולח.

ההעדר שלך מוטל על אדמה,
מלא שלפוחיות, עירם, אדם ונא.
קורא לי בשתיקות, בדם הנשימה.
אני והעדרך נוגעים רק בשנה.

הרחק, על כורסה אדומה / אורי פרסטר

מתבוננת באלה, חסרת נשימה.
היא שולחת אלייך מילים כמו חבל,
יושבת הרחק על כורסה אדומה.

מרגישה במרחב מתמלא בחומה.
מנסה לדבר, מילותייך הן הבל.
מתבוננת באלה חסרת נשימה.

את זקוקה למבט כמילות נחמה.
למגע מבטה שידביק את השֶׁפֶר.
אך אלה הרחק על כורסה אדומה.

היא שולחת מילים להכות בדממה.
את שולחת יֶדְךָ. היא הרחק, היא מַעֲבֵר.
מתבוננת באלה, חסרת נשימה.

קוראת לה בלחש, קוראת בצרימה,
מבקשת מבט שיתיר את החָבֶל.
היא יושבת הרחק על כורסה אדומה.

הכחול של עיניה מפיץ אלומה.
כחול ואדום הם צבעיו של האֵבֶל.
מתבוננת באלה חסרת נשימה
ואלה הרחק, על כורסה אדומה.

2. אלה / אורי פרסטר

מתוך – כליל סונטות "רחוק, בחלום"

את רוצה, את רוצה, אך אינך יכולה -
כשאלה שואלת האם את בסדר,
את שומעת את רעד ה'לא' בקולה
מהדהד בפינות האיטום של החדר.

את רוצה וזקוקה. היא אינה מוכנה
לפגוש בגופך - זוהי עת מגפה -
למלא את הבטן שרק התרוקנה,
להרעיד בקולה את שנתך הטרופה,

לבקר בקולה בחדר הבידוד.
לבקר ולראות: האויר כבר אזל.
לראות שאת כאן, אך הלכת לאיבוד.

להביט מקרוב: כל הרוק כבר נזל.
הגוף עוד שלם, שום דבר לא קרה.
מחכה בחדרה, כניסתך אסורה.

12. בשעת הפגישה / אורי פרסטר

מתוך – כליל סונטות "רחוק, בחלום"

היא קוראת לך בשמך ומכה בדממה.
היא מעבר לקו. את דרוכה, מחכה
שאלה תאמר לך מילות נחמה
ותשמור על דמותה מפני מחיקה.

היא הרחק בחדרה, ואינה יכולה
לרפא במילים תסמיני מחלה.
לראות אל מעבר למה שמודע.
מנסה לשכך, אך גם היא אבודה.

היא מעבר לקו ובחץ מגפה,
היא לבד בחדרה, השמור, הנקי.
דמותה מעורפלת, שקופה ויפה,

על ספה מקטיפה, חרוצה בסדקים.
מחכה שתבואי, הדלת פתוחה -
קריאתה מטביעה בך סימן נשיכה.

מירי רנדל הבר

הַיִּם נָשָׂא דָגָל לִבָּן
הַזְמִין אוֹתִי לִהְפֹּס.

רָגְלִי יַחְפוֹת דִּגְדָּגוֹ
אֶת הַמַּיִם הַקָּרִים
כְּשֶׁכְּרִיזוֹת חוֹל טָבְעוּ סָבִיב מִתָּאָר.
הַקָּר כָּמוֹ לְשׁוֹנוֹת אֵשׁ עַל הַרְגָּלִים
עוֹצֵר אֶת הַדָּם לְהַמְשִׁיךְ בִּתְנוּעָה
וּכְשֶׁהֲגוּף יוֹרֵד עַל בִּירְכִיו, הַיִּם
מִגְבִּיהַ בְּתַחֲנוֹת קִטְנוֹת.

אֲבָל הֵם אִף פֶּעַם לֹא אֶחָד,
לֹא דָגָל לִבָּן וְלֹא
כְּנוֹת טוֹבוֹת.

הַעֵץ בְּחָצֵר שֶׁל הוֹרֵי שָׁחַר
אוֹמְרִים שֶׁהֲגֵן הָעֶרְבִי
הָרַעִיל אוֹתוֹ,
מֵאֵז הוּא מְנִיף זְרוּעוֹת
עֲרוּמוֹת וְחִזְקוֹת כָּמוֹ
דָּוִד שֶׁל מִיכָאֵל־אֶנְגֵּלוֹ
כְּרוֹת רֹאשׁ,
עוֹמֵד כְּהִיסְטוֹרִיָּה קְפוּאָה
שֶׁל דָּגָל שָׁחַר, יָזָכַר
לְמַלְחָמָה שְׂאֵבִי
הַשְׁתִּיתִּי בָּהּ וְנִפְצַע
כְּשֶׁהִרְסִיסִים בָּגַב הָאֵמָה
מִמְּשִׁיכִים לְהָרַעִיל אֶת
הַטָּבַע שְׁלֹנוֹ.

אתה מהרת / מירי רנדל הבר

אתה מהרת אֶל עֵץ הַדְּבָדְבָנִים
כּוֹרֵעַ מִנְטָל בְּשָׁר נָא
אֲדַמוּנִי וּבוֹהֵק, אֲנִי
יִדְעֵתִי שְׁצָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ
לְלַכֵּת בְּשִׁבִּיל שְׁבִין הַמְטָעִים,
בֵּין הַהִתְאַפְקוֹת לְנַעִיצָה
דְּרָכֵתִי עַל פְּרוֹת דְּרוֹסִים
רִאִיתִי כָּמָה דָּם מוֹתִירוֹת

הַשָּׁנִים עַל הָאֲדָמָה אוֹ
שְׂאֵלוֹ הַיָּדִים שְׂמִפְּשִׁיטוֹת
אֶת הַבוֹשָׁה מִהֲגוּף
וְאוֹכְלוֹת אֶת הַכְּמִיָּה.
הָרִי בְּסוּף נִוְתָר
חֲרָצִים עֵירֵמִים.
אֲנִי אוֹמֶרֶת לָךְ,
הַיִּיתִי פֶּעַם דְּבָדְבָן עַל גִּבְעוֹל.

בְּלוֹן הַחֲמָצָן הָיָה עַל הַגֵּב
וְהִתְעַלְמָנוּ,
הִסְתַּכְּלָנוּ עַל הַפָּנִים
וְרִאִינוּ אֶת הַחַיִּים
פּוֹרְצִים, מִבְּעִבֵּי־מַיִם
מְרִטִּיבִים אוֹתָנוּ
בְּסַעֲרוֹת שְׁעוֹלוֹת
וְיוֹרְדוֹת קִצָּת.
לֹא רִאִינוּ אֶת הַנְּשִׁימוֹת
שֶׁמִּתְקַשּׁוֹת בְּעֵלְיָהּ
וְהֲגוּף שָׁרָק בְּקֶשׁ
אֶת הַתְּנוּעָה
וְלִקְחָת אוֹתָהּ אֶתְךָ
לְמִטָּה וְהַחֲוִיצָה,
אַחֲרֵי הַפְּרָפּוֹר הָאֲחֵרוֹן
הִיא שֶׁהִעִידָה:
בְּלוֹן הַחֲמָצָן הָיָה מְלֵא.

כְּשֶׁהִזְאָבִים רַעֲבִים
הָהָר מִשְׁתַּפֵּל לְנִקְדָּה
הַכִּי נִמוּכָה בְּעֵמֶק
הַצֹּאֵר.
הַעֵינִים כְּשֶׁתִּי אֶלְמוֹת
בְּשִׁלּוֹת לִפְנֵי הַקָּצִיר
מִסְמָנוֹת אֶת הָעוֹר,
הַעֵדֶר מִצְטוֹפֵף וּמִסְמִיךְ
מִחֵם הַבָּשָׂר
וְלַחוּכֵי הָעֵשֶׂב,
צִלִּיל פֶּעֱמוּנֵי קוֹלוֹת
הָאֲכִילָה.
וְהַשְׂאֵלָה מְזַנְקֶת-
לְהַשְׁאִיר בְּחַיִּים אוֹ לַחֲיוֹת?

אִמָּא שְׁלִי אוֹמֶרֶת
שֶׁהָאֲחִיּוֹת שְׁלֵה נְתָנוּ
לָהּ אֶת חֲתִיכַת הַלֶּחֶם
הָאֲחֻרָּנָה.

הִיא אָכְלָה כִּי הִיְתָה

קִטְנָה

וּרְעֵבָה.

עַכְשָׁו הִיא מִתְחַרְטֶט

כִּי הֵן מֵתוּ.

וְהִיא נִשְׁאַרָּה-

חֲתִיכַת לֶחֶם

אֲחֻרָּנָה.

אֲנִי אוֹמֶרֶת לָהּ

שֶׁהֵן מֵתוּ מִמַּשָּׂהוּ אַחֵר,

וְהִיא עוֹנָה, שָׂאֵם אֵין

כּוֹחַ בַּגּוּף אֲזֵי אֵי אֶפְשָׁר

לְהִלָּחֵם בְּכָלֵם.

אִמָּא שְׁלִי נִלְחַמְת

כְּמוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם

בִּפְהַ שְׁלִי.

בְּדֶרֶךְ לְעִבּוּדָה,

בְּמִרְפָּאָה לְבְּרִיאוֹת הַנֶּפֶשׁ,

קִבְּצָן פּוֹשֵׁט אֶת גּוּפוֹ

עַל הַמְדָּרְכָה.

אֲנָשִׁים כָּבֵר לֹא

עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים

הֵם הוֹלְכִים וּמִתְרַחֲקִים

וְהַגּוּף אֲתָם

שָׁטוּף וְנָקִי

וְעֵנִי.

פגישה מקוונת / יגאל עמנואל
אפריל 2020

התעוררות / יגאל עמנואל

בבקר שאחרי פקחתי את עיני
והחפושיות הקטנות, האדמות, קפצו
מנעלי הבית והחלו לעשות אהבה
עץ התפוזים בתמונה שמעל המטה
הנץ במלוא הדרו והפיץ את ריחו המתוק
צפורים כחלות התעופפו מתוך
השטים הפרסי אל החלון וממנו
לעץ האלון בחצר ופצחו בשירה
ואהובתי השילה את עור הנחש
והגיחה מן המאורה.

עכשו, כשהתף עודו מכה מבפנים
אבל קשה לנשם וכמעט אסור לנוע,
כמי שמחזיק כוס מלאה עד גדותיה
ומפחד שתשפך, הלב מושך לצאת,
לפגש עוד ראש בתלת ימד,
ללחוץ יד, להוציא קול אשר לא יתקל
במסך וישוב אלי כהד, ולגעת,
לגעת באמת.

אל תדרש / יגאל עמנואל

דרך הנשר בשמים
דרך גבר בעלמה:
אל תדרש במופלא ממך

רשע וטוב לו
רעיתך ורע לה:
אל תדרש במופלא

קבר אמך בצל הברוש
בנך שנשלח למלחמה:
אל תדרש.

שיר ערש / יגאל עמנואל

אלהים ערסל אותי
בין שדיו, ושר לי:
מחשבות מבישות
תבונה, תבונה
מעשים נואשים
חמלה, חמלה
כעס, אשמה
אהבה, אהבה
שן יגאל, שן.

איך שהעולם / רות גולן

מתוך ספרי הראשון: "ערפל"

איך שהעולם ממשיך לזוז בלילה,
ביחוד הים.
והקווים הלבנים בוהקים בחשיכה
מתוחים מקצה עין עד קצה,
והזונות מנהלות ערניות משא,
מתן
על חמדת אהבתן.
רק כשמדליקים את האור במכונת
אין יותר לילה, קווים וזונות.
והעולם,
הוא ממשיך לזוז.

חדירה / רות גולן

מתוך ספרי השני "צל"

כשאתה מנסה לחדור דרך העור
של הטבור הקשור,
אתה זיון מיילד.
כשאתה בא אלי מאחור
הרוח סוער על פני
ועיניך מתאדמות.
כשאתה פצוע (או שבור)
צריך להתחבא
עד שאתה מתאחה
אחרת ריח הדם הטרי
מושך
את לשונות הזאבים הלוקקים.

יפו / רות גולן

מתוך ספרי השלישי "ציפורי המילניום"

הפה שלי מלא שברי ים
בעיקר טעם עלי מלוח
מתגלגל על הלשון
ביפו שנמדדת מחורבה רומנטית
עד בית הקברות.
פלח ירח מאיר פלח ים,
רוח מזיזה את הכל שמאלה ממני.
אני מקומית.
איך לחיות פה בארץ ים
ולא לכתוב על ים
שפותח בפני אפשרויות מוות
בסדקיו המקציפים.

יומיום / רות גולן

מתוך ספרי הרביעי "שיטפון"

אני מנערת מעלי קורי מוות דקים
בבוקר יום אבן ואהבה קרושה.
מטבע הדברים חולצת פרח
וכותבת מלות שיר כדרך פרוזאק נגד חרדה
(איזו מין דרך? טבק, כורכר, שיירת גמלים,
מרחץ דמים, משעולי יער).
עלי לשאוב את האומץ הדרוש לקום מן הפרקדן
אל המאונך
ולומר בקול מקצועי:
קח חתיכה של כאב מהסימפטום שלך,
לוש אותה היטב בפוך, צור כדור
והתחל לשחק. תחילה יש לסובב
בין הידיים, אחר כך בין הרגלים,
אחר כך כדור, מסירה לאחר,
קליטת מסירה.
האם כמות הכאב הנותר פחתה
ולו כמלוא הנימה
או שמא הכאב הזה
הוא בור סוד שאינו מאבד טיפה.

התעקשות / רות גולן

מתוך ספרי החמישי "ערוצים"

פעמונים מצלצלים ביפו

בטירוף

כמו להתגבר על השוליים

ולחרוט קולם במרכז.

פעמינו רושמים בִּדְּק את היותנו

בקשיחות, בעיקשות של העיר

המרוֹבֶצֶה הזו.

היינו פה.

הננו פה.

יהודי השום-מקום כמו קילוחי מים

לאחר שיטפון

חוזרים לכל פינה

יוצרים עוגות של בוך.

"אללה הוא אכבר" מתערבב

עם שרידי השואה בעצבינו

המגורים, המגובבים

היסטוריות/מיסטריות.

צלילה / רות גולן

מתוך ספרי הששי "שפת הענפים"

מְתַעֲגֶלֶת בְּשׁוּלֵי מִטְתִּי הַזֹּגִית

סָבִיב בּוֹלֵעַן שְׁחֹר וְעֵמֶק

תוֹהָה אִם אֶעֱז לְהַבְלֶע בְּאֵין זֹגִיּוֹת

מִקְפֶּת קוֹי מִתְאַר מִכְכְּבֵי אֲדוֹת וְקִרְנֵי בְּרָדִיוֹס

מִדִּיק.

מְחַבֶּקֶת רִיק

מְחַבֶּקֶת בִּידֵי אֶת מֶרְכֶּז גּוֹפִי שֶׁחֲדַל מִפְּרִיזוֹ

כֶּךְ נוֹטֶשֶׁת אֶת סְפִינַת הַקָּרֶב

וְצוֹלֶלֶת לִפְחַל הָרֶטֶב הַגָּדוֹל

עַד אֵין חֶקֶר.

וְשִׁפְתֵי מְתַעֲגָלוֹת בְּחִיּוֹךְ קָל

טָרֶם תִּבְקַע הַצֶּעֱקָה

נשימה בטבע / רות גולן

מתוך ספר שביעי בהכנה "תיקונים והשלמות"

והיה ריח אורנים וזית

ריח נפיץ רותח נרשם בקצוות הקולטים,

ושאלה משתהה כל עוד סובב העולם סביב

השמש,

ומתחנן בשארית קולו – אנא, הייתי כאן.

ומצפה לתשובת הרוח. אבל אין ברוח מענה

אלא חסד נשיבתה,

הזיה ושאלה.

ואולי אמונה ברשת דקה שואלת ועונה ומושכת

לכאן ולכאן.

והיה הרף עין ונוצרו מרבצי תאים קטנים שנפתח

להם שער,

כל נשימה של חורש או ים הייתה הזמנה לפרידה.

שאלות אהבה / רות גולן

מתוך ספרי השביעי בהכנה: "תיקונים והשלמות"

האם יודעים דבר על אהבה. באמת לא, לא כך.

האם יודעים דבר או שניים על אהבה.

האם רוחש בתחתית קערת הלב שמן המור.

האם נפערים גבולות ועולה ניצוץ.

האם מוצבים סולמות טיפוס למעלה.

האם נוגעים בכאב בוער של אין.

האם צובעים קשתות נעלמות.

האם צובאים על גדרות תיל של גבול.

האם נסוגים גלי ימה של התשוקה.

האם מגלים סודות ממרחק של קרבה.

האם גולים מוככי נשמה.

האם אהבה.

ארעיות / רות גולן

(תגובה לעכשיו)

כשציפורים צובאות על המרפסת

ומבשרות לי במבט אלכסוני

לא שלך יותר, שלנו,

ציפורי חיי שורקות אביב

שולחות פרחי פרידה לסגר ימינו.

במקלחת, עוד שלושה חודשים בת 70 / דורית ויסמן

נחשי שערותי, חומים, עקלקלים,
מתפתלים, נוטפי מים, על שדי.
רב חיי לא אהבתי
לא את אלו ולא את אלו
עכשו אני מביטה בהם בחיור
מניעה את כלנו, יחד עם הראש,
לשמאל ולימין
ואלו דוקא תנועות של כן כן כן

בחוץ יש שמש
הבה נתרונו

שבת אחר הצהרים. עוד מעט בני שבעים / דורית ויסמן

עוד מעט בני שבעים
אנחנו
אומרים זה לזה
מגחכים
ימינך יציבה על שדי
ימיני על ימינך
קולות ילדים בחוץ
חוזרים לארוחת הערב

נעלמו הצללים
מחשיר

בקצה השני של כדור הארץ
מתנגשים קרחונים

אמא שלי, חמישים ושש שנה אחרי, בשדרה
של ארזבט פארק, גדליי, הונגריה,
ועלים עלים נושרים סביבה / דורית ויסמן
מתוך הספר לרקוד אתך צ'רדאש, הוצ' אבן חושן,
2005

השנים נשרו ממנה, כמו
בשיר אחר, קשה יותר,

והיא בשדרת העצים פסעה קלה, נשענת
על מקלה. אמא, אמרתי לה, אני רוצה
אותך רצה כמו ילדה, רצה בשדרה,
אני רוצה לצלם אותך רצה בשדרה,
אבל היא לא רצה, אמא שלי, צלמתי אותה בוכה
כשהעלים נושרים סביבה. שום דבר לא השתנה
56 שנה, אמרה. ישבה על ספסל בראש תל
סלעים,
כמו לפני שנים, שכחה את דלקת-החניכיים
והפאבים בברכים. בפנים רכות, שקטות, האזינה
לעלים.

לחם / דורית ויסמן מתוך הספר שקשוקה בעין כרם, הוצ' כהל, 2017

אתמול, לראשונה בחיי,
לקחתי הביתה כמה פרוסות לחם
שנשארו מהארוחה במסעדה.
בקשתי נילון.

ונזכרת עכשו באמא
שתמיד היה לה לחם בכיסים

ואיך התביישנו
כשהיתה מגניבה שאריות לחם
ממסעדה לכיסיה

הייתי אפלו גוערת בה

עד שחדלנו. להתבייש.

ופעם, היה זה במסעדת שקשוקה
ביפו, והלחם היה טרי וטעים כל כך,
אפלו עודדתי אותה בגלוי.
אמא, אמרתי לה, קחי. קחי.

מי ברכה חמים זורמים עלי עכשו
במקלחת, בבקר.

הקיסרות האוסטרו-הונגרית / דורית ויסמן מתוך הספר שקשוקה בעין כרם, הוצ' כהל, 2017

השריד היחיד אצלי
מהקיסרות האוסטרו-הונגרית
מכרמי המשפחה בטוקאי

מהבתים עם המשפחות

הוא הרמת הזר

בעת שתית מיץ האשכוליות של הבקר.

אמי העריצה את סיס, היא
אליזבט, או ארז'בט בלשון ההונגרים,
אשתו של הקיסר פרנץ יוזף

בילדותה, וגם בנעוריה, בגודולי,

בלתה בארמון הקיץ שלהם,

וגם בפארק המלך ובארז'בט פארק

גודולי היתה גן העדן האבוד.

אותה גודולי, אותה חצה במסעו ברכבת

שנים לפני כן

החיל האמיץ שווייץ

בדרכו אל המלחמה הגדולה.

דורית ויסמן

מתוך הספר שקשוקה בעין כרם, הוצ' כהל, 2017

סבתא שלי

יושבת במטבח אל פנת השלחן

רוטנת בהונגריה,

שפה שלא אביתי ללמד

כי היא ואמי ודודתי

דברו כל הזמן על אכל

וארוחות

מה נכין לארוחת הצהרים

מה נכין לארוחת ערב

היום אני מודה:

טעיתי לגבי שני הדברים –

גם האכל

גם השפה

ולגבי סבתא

אינני יודעת.

יום הנישואין ה-44 / דורית ויסמן

על הבקר שרפתי שני סירים:

לך – דיסט קוקר עם חלב

לי – דיסט קוקר במים

כי בדקתי תכנית שירה

אחר כך הלכנו לשוק

ללא רשימת קניות

תירים בשמש נובמבר

החזקנו ידיים

אכלנו במסעדה ביתית

בקרנו חברה בבית חולים

[עוד לא ידענו כמה חמור המצב]

המו"ל אמר: טוב שיש אדם

שמח שהוא נשוי 44 שנים

ועוד מתרגמת של בוקובסקי

ימי קורונה. אביב / דורית ויסמן

כל יום אני פותחת את היומן –

הרגל מגנה שנשאר

הלכן-אפר פורץ משרשי השער,

כמו הצמחים בחוץ

אפשר להזניח את הבית –

במילא לא נכנס איש

אבל יש ספוק בלעשות סדר

במדפים, נירות, ספרים, קלטות

מתכנסת יותר בעצמי

ממעטה בטלפונים

אפילו עם הילדים לא מדברת כל יום

מה שנשאר, אלו

ההליכות היומיות ברחוב

לא יאמן כמה יפי יכול להכיל יום חל.

רז סופר *

אֶת הַיָּדִים הַחֲסֹרוֹת לֹו
רוֹשִׁים בְּעַפְרוֹן,
חוֹרֵט כָּל מַגֶּע מִקְרִי.

בְּפָנוֹת הַגֶּן / רז סופר

חַיּוֹת פָּרָא אוֹרְבוֹת בְּפָנוֹת הַגֶּן.
רָצִיתִי שְׁתַּהַיֶּה לִי שְׂאֵגָה,
אֲבָל אֲנִי קֵטָן
הַזֵּנֵב שְׁלִי עֲצוּב וּמִפְתָּל.

הַכְּלָבִים הַשְׁתַּחֲרָרוּ וַיֵּצְאוּ לְמַסָּע.
עִם שַׁחַר הֵם יַחֲזְרוּ
פְּצוּעִים וְרַעֲבִים,
רֵיחַ טָרִי יִנְטֹף מִשְׁנִיָּהֶם.

זוֹחֲלִים / רז סופר

סוֹכְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ מְנַסִּים לְהַפִּיל אוֹתָנוּ
אֲבָל אֲנַחְנוּ זוֹחֲלִים.
מְאֻטִּים כְּדִי לְנֶשֶׁם, מְחֻכִּים לָדֵם
שְׂיָזָרֵם.

אֵלֹו יָמֵי הַבִּינִים, זָמַן שֶׁל מַגְפּוֹת.
שָׁנִים שֶׁל שְׁנִים חֲדוֹת
הוֹתִירוּ בָנוּ סִימָנִים וְחֲרָדוֹת
וְכָל טַפַּת רִיר מְצִיפָה.

אֲנַחְנוּ בְּעֵלֵי גֶחֹן. מְבַקְשִׁים קֶרֶבָה חֲמָה
בְּטָרֵם הַלֵּילָה יִסְגֵּר.

בְּחוּשׁ בָּאוֹר / רז סופר

אֲנִי בְּחוּשׁ וְאֵת בָּאוֹר
שֶׁהִדְלַקְתָּ לְרֹאוֹת אֶת הַיֶּלֶד.
מִשְׁהוּ גָדוֹל יוֹתֵר נִמְצָא בַּחֹדֶר
אֲנִי פוֹחַד לְקוֹם, לְנֶעַר
אֶת כְּדוֹר הַזְּכוּכִית הַמוֹשְׁלָג.
תִּהְיוּ יִכּוֹלָה לְהִיפֵעַר פֶּתְאוֹם
אֲבָל הַכֹּל מִיָּם, וְאִין מִבְדִּיל
בֵּין עֲלִיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים.

שַׁעַת הַנִּיעִילָה / רז סופר

יֶלְדֵי נַעִים בִּשְׁנַתֶּם כִּמְחוּגֵי שַׁעוֹן מוֹזְרִים
תִּנּוּחוֹת רַבּוֹת לָהֶם, רוֹבֵן, רוֹךְ וּשְׁקֵט
מִלְבַּד כִּמָּה נְשִׁימוֹת כְּבִדּוֹת.

אֶת לֹא נֵעָה הַרְבֵּה בִּשְׁנַתְךָ
רַק מִתְעוֹרֶרֶת בְּבִהֻלָּה
בִּשְׁל תִּנּוּעוֹתֵי הָלֹא זִהִירוֹת

מִשְׁתַּדֵּל לֹא לִלְכֹּת לִישׁוֹן מֵאוֹחֵר
לֹא לְהַעֲבִיר אֶת זְמַנִּי בַּחוֹסֵר מֵעַשׂ
לְהִימָנַע מֵהִרְגָלִים יִשְׁנִים.

אֶת חֲשַׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ שְׁלִי אֲנִי עוֹרֵךְ
בִּשְׁעַת הַלִּיטוֹף הָאַחֲרוֹנָה
מִתְבּוֹן וּמִבְקֵשׁ מִחִילָה.

הַשְּׁפָל / רז סופר

נִכּוֹן, הַדְּבָרִים הַחֲלוּ לְהִירְקֵב
אֲבָל הַמִּים נִסּוּגִים,
הַשִּׁיטְפוֹן נִגְמַר.
בִּינְתִּיִּים אֵין אַחֵר בְּאוֹפֵק.

אוֹמְרִים שְׁבַסְתָּר לִיבֵנו
אֲנַחְנוּ חוֹבְבֵי אִסּוּנוֹת,
מִקּוּוִים לְדֶרְמָה גְּדוּלָּה
אֲבָל בְּלִי שׁוֹם דְּבַר שְׁנֵהֶרֶס.

מוֹדָה, אֲנִי אוֹהֵב מִצְבֵּי חִירוֹם
לְעֲצָלִים כְּמוֹנֵי חוֹסֵר הַבְּרִירָה
הִיא הַזְדַּמְנוֹת גְּדוּלָּה.

בְּסוֹף הַלֵּילָה נִשְׁכַּב עֲרִים וּמוֹתָשִׁים
אוֹלֵי נִתְחַבֵּק אוֹ נִתְעַלֵּס
בְּבוֹקֵר נַחֲלוֹק סִיּוּטִים
וְנִסְפָּר מִתִּי כִּבֵּר לֹא נִרְדַּמְנוּ יוֹתֵר.

המחלה / רז סופר

מהחלון בחדרי הייתי רואה
את הכבישים, את הבתים המתכחים
והמפעלים רחבי הידיים.
עיר בתוך עיר, עולם אחר
ארובות, דרכים ומבנים מכוערים.

המסכים מדברים על מגיפה
סופרים מתים ונדבקים
כמו תוצאות של הגרלה.
הרבה אנשים שאני מכיר
נפטרו מהסרטן.
אני זוכר את המבוגרים לוחשים
בייאוש ובהבנה - "המחלה".

עכשיו הכל סגור. שוכרים דירה
בצד השני של ההר,
מכאן רואים רק מעט מהים
וביום יפה גם את האסדה
שהשחיתות הקימה כאן.
המדדים מספרים שהזיהום נמשך
ויש חריגות, הכל נשמע מסוכן.

עוד מעט תקומי, תשתי קפה
נאכל עוגה עם הילדים
ולא נדבר
על קניית דירה, והפחד
לגור במקום מטורף כל כך.

ילד שלי / תהל פרוש

ילד שלי
ילד שלי
אלה מפלצות הבית שאני מאכילה
כל יום
בפקיח עיניך היפות אל תוך אור נגר
אני מפתה אותן לשתיק בדבש וחלב
בלחם מתוק ורבה סגלה
עד
אין קירות רועדים
אין גג נעלם
ואנחנו הדברים מנחים במקומם
בעלות
הבעלות שלכם מחזיקה אותי
הו, כמה אני צוחקת
מהבעלות שלכם
כמה בעלות תאהבו?
כמה בעלות תרצו?
כמה בעלות

על הבתים על העבודות על התינוקות על האיברים
הפנימיים על הרוח
הבעלות שלכם היא הרעיון הכי טוב שלכם
היא מרעילה אתכם
היא חודרת לכם לדם
אתם פוחדים
הו כמה אתם פוחדים על הבעלות
הו בעלות! אתם חולמים בלילה
שלוקחים לכם
שלא יהיה לכם
שתהיו בלי הבתים העבודות התינוקות האיברים
הפנימיים והרוח
אתם מסתובבים עם מחזיק מפתחות
עם ידיים קשורות
עם עינים טרופות
אתם מוכנים להרג
אתם מוכנים לשחוט
אתם מוכנים לא לראות
אבל הבעלות, היא מנצחת
יש לה צלחת מלאה בהוכחות במסמכים בהשבעות
יש לה צבא גמור צבא חמום צבא מכור
יש לה אתכם בכיס המעיל, בבית קטנות
עם בתים עבודות תינוקות איברים פנימיים ורוח

קובוצים בואו / תהל פרוש

קובוצים בואו, קובוצים בואו
זה הזמן הזה כל הזמן עכשו
קובוצים אני זוהרת
רואים את הזיהר?
אלמתי יהיה עוד מזה?
שמימיים שלי
הבקר היה נורא, כלים ברחו
הקדמתי לבוא בשעות
הסתכלתי בשמים בלתי בונה
נכנסתי לכל המריים
התפחדתי מן העתידים
קובוצים, קובוצים
עד שאתם הצלתם אותי
תליתם בי מבט כאלו הייתי קולב
הייתי כל אמאתכם ואבאתכם
מים וחלב.

האור צהוב מדי / תהל פרוש

האור צהוב מדי
האור עבה ולח
ויש צרחה בתוך האור
ויש שקט נח
הו הצרחה בתוך האור
הצרחה נותרת
ומה שורט עכשו?
צפרן אדמה
ומה בוער עכשו?
פחד ואימה!
אולי אמות היום אחר הצהריים
אולי מחר בשעת בין הערבים
ולא יבדיל האור הטח
בעורן יפל קיש-קש

החדר נע סביבי / תהל פרוש

החדר נע סביבי
נשכבתי על הרצפה
חשבתי שאמות מכאב לב
אחר כך הגוף שלי צחק לי
לא היה בו תא אחד של מות
רק מחשבות זדון

החדר היה תבה אבודה שצפה במים
המים הטביעו אותי בחלומות
כל החדרים נרטבו ולפעמים
חלמתי שאתה עדין אוהב אותי
הצמדת שפתיים לערף שלי
חם התפזר ביניו חלק ורך
זה חלום, אמרתי לך בחלום
זה לא חלום, אמרת לי בחלום
והאמנתי לך
הקלה שטפה אותי
וכשהתעוררתי חפשתי את האמת
והייתי לבד.

לידה / תהל פרוש

לחשתיך הא ולחשתיך הא תינוקי הא נס אתה נס
אתה פרח כוכבי קמטני פניך ההולכים ומצעירים
ולובשים ובידי אני מלביש אותך ינקות כל מעשי
ברוח אתה נושם ופניך הנולדים זקנים וידעתי
שככה
תהיה זקן וקרוב למוות כי הטבע עושה חסד עם
היודעים למוות ומראה להם את הפנים שלא יראו
אחר כך
ולחשתיך אתה זקן כל כך אתה הגעת מהעבר
השני אני תקעתי חוט בנשמה העפה שלך העננית
והקלה
המרחפת בשמחה שלך אני השלכתי בך עגן הא!
לחשתיך מה לחשתיך מה

בחודש התשיעי / תהל פרוש

בחדש התשיעי עמדתי על פרוור חול
ידי השתמשו באויר ידית ידית
לא טפסתי רגל על רגל
עמדתי על גרגיר של חול
ובפני המים העומדים תמיד
וזז בי התינוק וזז
ידיו קטפו רחמי ורגליו
והייתי על רגל אחת לבד
ומה שהסתחרר סביבי
היה מים, מים רבים ותהום
שאלתי: מה ילד?
ועמדתי על החול היחידי
מה ילד מה ילד

ופחד ומות מלאו אותי
העולם הזה חרק תחתי
עקמומי ונקשה
באין אהבה בעולם
חשבותי: הוא יציל אותי?

הירח היה בשמים / תהל פרוש

הירח היה בשמים מחציתו ושלמותו
והוא אמר: יש בך ילד שרסק אותי על אי.
הילד זז בבטני בכל פעם שאמר דברים כאלה
שלח ידים ורגלים במחאה טרנס עולמית.
אמרתי לו: אל תחשב שאני לא חושבת
על האי שלך
אני חושבת על זה.
ובאמת, חשבתי בכל ביקר
ליד זנב המים הפסוף החמים שנצנץ בשגעון עם
השמש
וקויתי לסימן בכל פעם שגעש הים
ונשאתי עינים פקוחות של מתפללת
ולא צמחה בי תשובה
צמח בי הילד בהתעקשות.
והילד חי את מלוא הלבנה את חסורה
חולם את עצמו בגופי
אוחז בשפתי המים שלו
את עורי, והתפללתי שיהיה בו אני, שיהיה בו אני.

כשגיליתי אותך / תהל פרוש

כשגיליתי אותך אכלתי ערמונים ולהט שמש
עמדתי על גרגיר החול, ראיתי פלאים בכחל
הננסי
פרח פורח בחיך ולא מתמוטט

פרח כוכבי / תהל פרוש

פרח כוכבי קמטני
נולדת בלילה עמק
מול שדה פלגות
והיית תיוד עמק
תכיל ועדין
נע במים ורומז
שישנם החיים שלך

גוף ברזל / תהל פרוש

נהיה ל' גוף ברזל
שנצץ ונח על כן
התבלבלתי ונגעתי
ושמחתי אליו באקסטזת הדם
חריצים עמקים ורכים נפקחו
הפשלו עפעפי הברזל
אתה רואה, שאלתי
הניד לי שכן
אדם ובוער, פתוח ומרוקק
יום אחד יתרכך לי

ליחשתיך הא / תהל פרוש

לחשתיך הא ולחשתיך הא
נס אתה נס אתה
אדם כמו הדם מתפקפק העבר
לחשתיך הא
פניך הולכים ומצעירים
לחשתיך הא
פניך לובשים אותות ארפים

אני כל אמותיו / תהל פרוש

אני כל אמותיו
מבקשת עליו
תנו לו עוד
השביעו את הרעב
הם היו שלושה
הם היו שלושה אנשים שאמרו
אחד לשני בקטנטנות
זה כן זה לא זה לא זה לא
האשה שאמרה זה כן זה לא
ידעה הכל והיתה יפה מאוד
היא רצתה אהבה
ועוד אחד היה בהיר ושמן שאמר במיוחד
ככה וככה אני ככה וככה
הכל פרח כשאמר ונבל
בו בזמן
והיה אחד סלע מחלקת
הזרמים החשמליים נתקעו בו
האשה ההיא התקצרה בגללו
מישהו יודע מה זה להתקצר בגלל אדם אחר?
עכשו ידעה. והקירות התלבנו
ושתקו במוזרות לבנה
כמו שהעולם אמור לשתק.

יחיא / מוריה דאום קפלן

בְּמִקְבִּיל לְכַיְשֵׁי חַיִּי פּוֹסֵעַ
רוֹעָה עִם עֲזִיו
וְאִשָּׁה שֶׁהִיְתָה כָּאֵן הַרְבֵּה לְפָנַי
מֵאַזְנֵת עַל רֹאשָׁהּ
מִשָּׂא
שֶׁלֹּא נָתַן לְרֹאוֹת מֶהוּ

וּבְנִסְיָעָה אַחֲרֵת, בְּדֶרֶךְ לְמַחֲלָקֶת יְלָדִים,
אָבוֹ יִחְיָא מִרְאָה לִי בְּגֹאֲוָה תְּמוֹנוֹת
מִחְגִּיגוֹת חֵג הַמוֹלָד
בְּבֵית לְחֵם,
אֶף שֶׁהַנוֹלָד הוּא לֹא אֱלֹהִיו
וְלֹא אֱלֹהֵי

קִילּוּמֶטְרִים סְפוּרִים מִפְּרִידִים
אֲבָל בְּתוֹךְ פְּעוּרָה תְּהוֹם שְׁפָה:
אֲנַחְנוּ מְשׁוּחָחִים בְּאַנְגְלִית
זָרָה לְשִׁבְנוּ.

הוּא דוֹאֵג לִי־יִחְיָא הַקָּטָן. אֲנִי אוֹמֶרֶת:
אוּלֵי יִהְיֶה בְּסֹדֶר. גַּם בְּעֵבְרִית, הַשֵּׁם יִחְיָא מְשֻׁמָּעוּ
חַיִּים

מִי שֶׁבֵּרֶךְ
אֶת אֲבוֹתַי וְאֲבוֹתָיו
הוּא יִבְרֶךְ וְיִרְפָּא וְיַחְיֶה
אֶת יְלָדֵי הָעוֹלָם הַחוּלִים
שֶׁאֵין לָהֶם אֵל אֲחֵר
מִלְבַּד הַחַיִּים

אימא / מוריה דאום קפלן

כְּמוֹ פִּיל שֶׁל דָּאֵלִי
רְגֵלִי דְקוֹת וְאוֹרוֹת
וְהַמִּשָּׂא
כִּבֵּד

הֵם מְכִירִים אוֹתִי,
קוֹרִאִים 'אִמָּא'
וּבִטּוּחִים שֶׁאֵעֲנֶה,

רַק אֲנִי
לֹא מַזְהֶה אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת.

כְּשֶׁאֲנִי חוֹצֶה כְּבִישׁ, יְדֵי בִידוֹ שֶׁל יֶלֶד,
נִדְמָה: אִם וּבְנָה

וְהֵלֵךְ
שְׁנֵי יְלָדִים

קצה גבול היכולת / מוריה דאום קפלן

מִיָּלִים שֶׁאֵת כּוֹעֵסֶת עֲכָשִׁיו
נִנְעָצוֹת כְּמוֹ כּוֹכְבִּים שְׁחוּרִים בְּשָׁמִי הָעֶרֶב
יוֹם אֶחָד
הֵן יֵהְיוּ לְמִשְׁפָּט בְּתוֹךְ שִׁיר
שִׁילִדִיךָ יִכְתְּבוּ עָלֶיךָ

מִחְבָּרוֹת פְּתוּחוֹת
צִלְחוֹת שְׁבָעוֹת
שְׁעָרוֹת סְרוּקוֹת;
אֵל תִּרְיָמִי רֹאשׁךָ עֲכָשִׁיו.

בַּחוּץ, שְׁמֵשׁ שְׁקוּעָה בְּעֶצְמָהּ,
יָרַח נִיִּיר מְקוּמָט וְכִתּוּם.

סִימְנֵי הַיּוֹם פְּזוּרִים לְאוֹרֵךְ רִצְפַּת הַמַּסְדָּרוֹן
שֶׁלֹּא תֵאבְדִּי

חודש שישי / מוריה דאום קפלן

כמו מגבת
פרושה
מעל קערת הבצק החמים
המבקש לתפוח,
הלילה
פרוש מעל חדרנו

לרגע נדמה לי שהבוקר לא יבוא.
רק אתה ואני והחושך
וכל הדברים הנבראים בינינו

*

תפילת לילה / מוריה דאום קפלן

שם כבוד מלכותו
נלחש ברצינות
אף שהמלך איננו בשדה
וגם לא בחדר הילדים.
שִׁבּוֹא מֵהֵיכָן שְׁאִינְנוּ
לְשֹׁמֵר עַל שְׁנֵתָם.